

DOLENJSKE NOVICE

Izhajajo 10. in 25. vsacega meseca. Cena jim je s poštnino vred za celo leto naprej 2 K, za pol leta 1 K. Naročnina za Nemčijo, Bosno in druge evropske države znaša 2 K 50 h, za Ameriko pa 3 K. — Dopise sprejema urednik, naročnino in oznanila tiskarna J. Krajec nasl. v Novem mestu.

Gospodarstvo.

Reja krav za delo in za molžo.

Naša dežela je v kmetijskem oziru kaj različna. Tukaj so kraji bolj travorodni, tam zopet bolj žitorodni ali pa za oboje dobri, tukaj se pečamo z vinogradi, drugod z gozdi itd. Ta različnost vpliva na vse naše gospodarske in živinorejske razmere. Zlasti mali posestnik si mora v takih razmerah prav uravnati svoje gospodarstvo, ker mora vsak košček zemlje tako obrniti in tako izkoriščati, kakor mu v danih razmerah najbolj kaže.

Ta različnost v gospodarskih razmerah se vidi tudi pri naši živinoreji. Po nekaterih krajih je razširjena reja volov. Vsak posestnik redi voli. Reja krav je po teh krajih potisnjena nazaj in zato je slaba, slaba po številu in po kakovosti. Po drugih krajih je pa narobe, je pa reja krav v zvezi z mlekarstvom razširjena. To vidimo posebno po travorodnih krajih, kjer je dosti krme in dobre vode.

Imamo pa tudi kraje, kjer se redé krave za delo in za molžo. Taka reja je razširjena n. pr. v Ribniški dolini. Pred leti so redili tudi po teh krajih voli in je bila reja krav zapostavljena kakor je drugod po Dolenjskem. V teku let se je pa vse to obrnilo. Gospodarji, ki so redili prej voli, so se poprijeli reje krav, ker so se prepričali, da jim ta reja več donša in da imajo pri vsej reji več vspeha kakor prej.

Danes jim krave koristijo s svojim mlekom, s svojim delom in s teleti. Živina je lepa in dobro rejena, da jo je veselje gledati. Pa tudi vsa prireja je lepa. Po lepih, močnih kravah imajo lepa teleta, ki se po potrebi odreja. Najraje se odreja junčki za prodajo, telice pa za domačo rabo. V resnici se vidi po tej dolini vseskozi lepa in skrbno rejena mlada goved. Vsa živina, ki se vidi po teh krajih, napravi vtis skrbne strežbe, skrbne reje in dobrega krmljenja. Vse drugače kakor prej!

Prej je izgledalo tudi po tej dolini kakor po drugih naših krajih, kjer se pečamo — mali posestniki — z rejo volov. V hlevu je stalo par volov, večjih ali manjših, in zraven po ena krava, ki se je morala večkrat zadovoljevati z ostanki od volov in ki je bila najraje slabo rejena in zaraditega slaba za užitek. Z volmi se je kupčevalo kakor navadno po takih krajih. Na kravjo rejo se je pa premalo gledalo in zaraditega so se tudi živinorejci vse premalo zanimali za rejo potrebnih plemenjakov.

Danes je v tem kraju vse drugače razpoloženje in zanimanje! Živinorejci so uvideli, da je dobra in skrbna kravja reja glavna podlaga za vspešni napredek, prepričali so se pa tudi, da imajo od kravje reje več koristi kakor od prejšnje reje. Kot mali posestniki obdelajo s kravami prav lahko svoje polje in izpeljejo tudi potrebna drva in les iz gozda. Uvideli so, da jim prinaša

kravja reja vse boljše dohodke in da je najbolj trden temelj za povzdigo živinoreje. V resnici napreduje živinoreja po tej dolini, da je veselje.

In takih krajev imamo več po Dolenjskem, kjer bi nujno kazalo, da bi se manjši posestniki poprijeli dobre kravje reje, da bi na ta način povzdignili dohodke svoje živinoreje in ob enem ustvarili ugodnejše pogoje za zboljšanje domače živine. —r—

Negujmo sadjarstvo z veseljem in pravilno.

Piše C. D.

(Dalje.)

Sadi drevje pravilno! Kakor je stalo drevje v drevesnici — istotako globoko ga vsadi, ne sadi dreva v jamo ampak na jamo — bi rekel z drugo besedo. Jamo zasujemo tako, da pride boljša zemlja bolj k vrhu, ko je jama polna potem šele sadi. Ne zabi vstaviti v jamo kola, predno hočeš saditi — in če zasajaš hkratu celo vrsto dreves, pazi tudi na lepoto novega nasada in glej da bojo koli vsi v eni vrsti. Predno sadiš drevo, skrajšaj vse debelejše ali ranjene korenine. Kar jih je predolgih, pa vsaj na 30 cm. Čim manjša je rana, tem bolje je, zato skrajšuj vodoravno in ne pošev in na dolgo. Izkušnje učé, da pri poševni in dolgi režnji korenin skoraj ena tretjina konca pri rani odmrje in da se rana pri vodoravnem skrajšanju bolj zaraste. Na okolu korenin daj najboljše zemlje, in glej, da pride mej vse korenine. Ako gnojiš, nikoli ne stavi gnoja mej korenine; tak gnoj trohni, tvorijo se tam glivice in po zimi si napravijo ondi miši svoje gorko ležišče. Gnoj naj pride nad korenine, s tem vzdržujemo tudi vlago, da se zemlja ne posuši, in dosežemo dohod redilnih snovi h koreninam samim, ker se one izlužujejo. Na spomlad sajeno drevo je treba vedno zaliti; pri jesenski saditvi tega ni treba, v slučaju pozne saditve je zalivanje celo škodljivo. Luknje, ki nastanejo pri zalivanju, treba z zemljo zadelati. Zemljo, ki po saditvi preostaja, je treba nametati na kupček v krogu naokolu drevesa in sicer tako, da je površina pri deblu samem nižja kakor na kraju. Tak kupček imenujemo drevesna šipa.

Vsajeno drevo je treba tudi obrezati. Ako pustimo 5 do 6 mladik, s katerimi hočemo tvoriti krono — bode zadostovalo. Da dosežemo zopet ravnotežje mej krono in koreninami, moramo mladike v dolgosti 30—40 cm skrajšati in sicer tako, da je oko na koncu mladike nazunaj obrneno. Srednjo vodilno mladiko puščajmo 10 do 20 cm daljšo, da na ta način vzgojimo močno, lepo, piramidi podobno krono.

Razume se samo ob sebi, da moramo drevo h kolu, ki pa ne sme nikdar v krono seči, privezati. Prva vežnja naj bo lahko in tako izvršena, da vozal, ki se oprijema drevca, višje stoji kakor oni, ki se kola oprijema. Ako v nasprotnem smislu vežemo, obvisi drevo na kolu, zemlja

se pogrezne — in na ta način pridejo korenine na dan.

Sajeno sadno drevje bo le takrat dobro vspevalo, ako zemlja naokolu v obsegu drevesne šipe vsaj prvih 4 do 6 let prekopljemo, na ta način rahljamo in šipo vzdržujemo. Vršiti se mora to rahljanje na vsak način na travnikih, pašnikih, v sadovnjakih, sploh tam, kjer zemlja v neposredni bližini usajenega drevja ni obdelana. Istotako moramo vsaj 6 do 8 let vzdrževati drevesne kole in na te tik pod drevesno krono drevje vezati, da jo na ta način varujemo pred poškodovanjem.

Zelo važno je snaženje ali bolje rečeno iztrebljenje dreves — ker ono je takorekoč nadaljevanje vzgoje drevesne krone. Svoji poljubni naravni rašči prepuščene drevesne krone podivjajo — na zunaj se preveč zgoščujejo — proti sredini ostanejo le bolj gole in je na ta način seveda le manj sadu pričakovati. Preblizo ena tik druge rastoče, poškodovane, suhe, križajoče se, v lastno krono ali celo v krono sosednega drevesa rastoče veje je treba iztrebiti (odstraniti). Pri starejših drevesih moramo istotako odstraniti nepotrebno bujno rastoče tako imenovane „vodene poganke“ (šibam podobne). Ako opazujemo, da se pri drevesih v primeri s krono deblo le slabo razvija (noče debeleti), dobro storimo, ako prerežemo lubad (kožo) debela od krone do tal. Paziti je treba pri tem, da ne zaidemo pregloboko, to je noter do lesa. Po preteku štirih let po sajenju dreves je to delo spomladi (maja meseca) posebno pri jabolkah in hruškah opraviti.

Odstranjevanje vej in vejic se mora vršiti tik onega mesta, kjer izraščajo. Večje rane povzročene z drevesno žago, treba je z nožem popraviti (ogladiti) in potem zamazati. Razun cepilne smole ali oljnate barve je najpriprostejše sredstvo mešanica iz kravjega blata in ilovice. S tem iztrebljenjem naj se zajedno vrši vsako tretje ali vsaj vsako peto leto tudi snaženje drevesa. Pri snaženju drevesa naj se odstrani stara odluščena lubad (skorja), lišaj in tudi mah. V to svrhu uporabimo lahko priprosto riževino ali tudi žično krtačo. Odpadki, ki pri snaženju nastanejo, vsebujejo pogosto različne škodljivce. Previden sadjar naj pri tem opravi razgrne pod drevo plahto — in zbrane odpadke sežge. Pobelenje debela in tudi vej, kar jih je mogoče doseči, z razstoplenim gašenim vapnom učinkuje pospešajoče na snago in vzdržuje zdravo lubad.

Popolen uspeh pri sadjarstvu je često odvisen tudi od pravočasnega in pravilnega zatiranja škodljivcev in različnih boleznih, ki napadajo naše nasade. V tem oziru opazujemo pri nas še premalo brige in doslednosti, znabiti manjka tudi še v tej smeri potrebnega poduka, kar se tiče spoznavanja škodljivcev in raznih boleznih ter načina, kako jim kljubovati.

Kakor vse druge rastline, potrebuje tudi sadno drevje redilnih snovij. Le takrat bo drevje dobro vspevalo, ako se nahajajo te snovi v zadostni množini in v lahko razstopni obliki v zemlji. Staro drevje začne pešati in zgublja rodovitnost do gotove meje ne radi starosti, ampak zaradi tega, ker mu primanjkuje redilnih snovij. Danes stojimo na stališču, da je gnojenje sadnega drevja ravnotako potrebno, kakor gnojenje polja, vinograda in vrta.

Z velikim zadoščenjem in veseljem sem v letošnji 8. št. „Dol. Novic“ čital mej gospodarskimi drobtinami, koliko hasne gnojenje sadnemu drevju. Lastna izkušnja, ki jo je z gnojenjem dosegel g. župnik Šašelj, naj nam bo v živ dokaz, kako potrebno in koristno je gnojenje.

Daj Bog! da bi kratka navodila, ki jih vsebujejo moje vrstice, vzdramila one gospodarje, ki do sedaj še niso kazali pravega zanimanja za to važno gospodarsko panogo in da bi hasnile v povzdigo našega dolenjskega sadjarstva.

Zabavi in pouku.

Dogodki barona Frik-Fraka.

Kaj je občutil pastirček David, ko je premagal velikana Goljata, in kako je pokazal te svoje občutke na zunaj, tega nam sicer sv. pismo ne pové, lahko si pa mislimo. S ponosom je zrl na premagane sovrahe Filistejce, visoko je dvignil odsekano Goljatovo glavo in jo nesel v šatorišče Izraelcev ter veselo vriskal in pel kakor sploh pastirji nekdanj in sedaj.

Podobni občutki, mislim, so navdajali tudi gospoda župana pod svobodnim solncem, ko je čul iz svojih ust besedico diplomat in ko sem mu zaklical: „Živijo vladar pod svobodnim solncem.“ Sicer, kakor pripovedujejo ljudje, zna g. župan jako dobro skrivati svoje občutke, a moja hvala je bila le prelaskava, da ne bi tudi nekoliko na zunaj ne pokazal, kako prija njegovemu srcu. Ponosno se je zravnal na svojem stolu poleg mene, navihal si svoje brke in se nalahno nasmehnil. Ko bi bil takrat poleg kak klerikalec, gotovo bi se vzdignil g. župan, potegnil meč iz nožnice, odsekal glavo in jo nesel visoko v stolp ter jo izpostavil, da bi se videla daleč naokolu. Vriskal in pel bi pa tako glasno in lepo, kakor do sedaj svet še ni čul peti in vriskati nikogar. Žal, da mu ni bilo tega dano. Zato mi je pa g. župan svobodnega solca zaupal sledečo skrivnost:

„G. baron, ali znate molčati? Oprostite, da se drznem to prašati.“

„Molčati znam kot grob, zaupate mi lahko vse, kar hočete, nihče ne bo ničesar zvedel iz mojnih ust.“

„Poslušajte tedaj, kaj nameravam že dolgo časa. Na velikansko platno dam z zlatimi črkami naslikati črke J, A in Z. Vse skupaj pride potem v lep, modern, širok okvir pod debelo steklo in to razobesim tu zunaj pod moje okno. Spodaj pa postavim nekak oltar, kjer bo gorel ogenj noč in dan, in vsakdo, ki pride mimo, bo moral vreči par zrn kadila na ta ogenj. Gorjé onemu, ki bi se temu ustavil; takoj ga dam skrajšati za glavo.“

„Izvrstna ideja, g. župan! Da, to je nesebičnost, altruizem. Pereat egoizem!“

„Pereat! Prvi pa, ki bi moral vreči kadila na ogenj, bo kanonik Zlogar. Zakaj on je v mestu prvi zagovornik altruizma, naj pa to tudi prvi pokaže v dejanju.“

„Še enkrat, g. župan: Živijo vladar pod svobodnim solncem!“ Medtem nekdo potrka.

„Prosto!“ zakličejo g. župan in smehljaj, ki se je ravno kar prikradel na njihovo obličje pri svojih zadnjih besedah, jim bliskoma izgine raz obraz, ki se jim zresni in stemni kakor nebo, ko se bliža nevihta. V sobo pa stopi ves prestrašen in preplašen oni gospod, ki sem ga prvega srečal, ko sem šel h g. županu. Priklone se globoko skoro do tal, potem pa začne jecljati:

„Vaša Jasnost! Naznaniti mi je malo nesrečico, ki je pravkar zadela naše veliko mesto.“

„Kaj pa je zopet, govorite vendar in ne jecljajte, saj ste sokol. Sokol mora biti junak in se ne sme bati živega vraga. Vi se pa tresete tu ko šiba na vodi.“

„V Krki je pravkar utonil dijak. Kopališčno osonce je storilo vse, da bi ga rešilo, a zaman. Poslali so vse ladje z najboljšimi plavači in potapljači, a kizmet je hotel, da je šel fant k našemu preroku in proti kizmetu ni nobenega sredstva.“

„Da, da, kizmet je kizmet. Kaj hočemo. Ker se je pripetila ta nesreča, zato pa vam od danes naprej prepovem še kdaj zasedi sodrugovo kobilo, da se tudi vam ne pripeti kaka nesreča.“

„Prejasni! tega mi pa skoro ni potreba prepovedovati. Sodrugova kobila je že obljubljena nekemu plemenitemu gospodu iz sosedne občine, ki ga lahko vidite sprehajati se na trgu vsako jutro pod vašim oknom.“

„Seve, če bi moral tako zgodaj vstajati kot vi drugi. Imate še kaj družega poročati?“

„Ne, vaša Jasnost.“

„Tedaj idite!“

„Na zdar!“ in zaprla so se vrata za ponižno odhajajočim podanikom.

„Poglejte, g. baron, tako ima župan svobodnega mesta polno neprilik.“

„Voda je voda. Ko vam pridem včeraj v hotel in zahtevam vode, prinese mi strežaj neko čudno zmes; mislil sem, da je limonada, a glej ga spaka, bila je voda.“

„Pri nas pod svobodnim solncem ne pijemo vode, zato pa tudi ne gledamo mnogo na to, je li čista ali ne. Gospodinje so pa še bolj s kalno vodo zadovoljne, ker se družina bolj nasiti ž njo in torej ni treba toliko denarja za jedila.“

„Kakor vidim, ste pod svobodnim solncem tudi dobri ekonomski. Vendar zakaj pa nimate še električne razsvetljave, saj bi bila vendar cenejša nego je petrolejka.“

„To že res. A podnevu nam tako lepo sveti svobodno solnce. Proti večeru razširjajo svojo svetlobo luči a-la Lotrič in drugi, po noči sveti pa svobodna luna. Napraviti smo že mislili električno razsvetljavo. Pridete Vam pa zadnjič nek gospod, poslan od centralne komisije na Dunaju za ohranjenje starih umetnin in vidi tudi naše svetilke.“

„G. župan“, pravi, „teh svetilk pa za nobeno ceno ne smete odpraviti. Vem, da bi radi vpeljali električno razsvetljavo, a potem izgubé te svetilke vso svojo vrednost, ž njimi pa tudi mesto nezrečeno veliko na svoji lepoti. Ne, teh svetilk ne smete proč in ne smete.“

„Saj jih ne bom odpravil že iz humanitarnih ozirov ne. S tem bi moral odpraviti tudi inštitucijo prizigalca svetilk in imel bi enega manj, kateremu bi imel zapovedovati. Potem pride pa na druge moje podložnike večja porcija povelj, a tega jim vendar ne privoščim. Zato pa naj ostanejo svetilke in stara razsvetljava.“

„Modro ste ravnali, g. župan. Vaša človekoljubnost je res velika.“

„A ljudje nočejo tega izprevideti. Zdaj so me začeli prijemati, zakaj pustim, da se naseljujejo v našem mestu judovski trgovci. Ja, za Boga, ali ljudje niso ljudje? Kaj pa, če goljufajo, saj imajo za to patent. Našim trgovcem bo pa tudi delo olajšano, če ga nekoliko prevzamejo nase judje. Naj le pridejo razni Ozije in Elije in Jeremije, da naučé naše ljudi goljufati in še bolj goljufane biti.“

(Dalje sledi.)

Tihotapci.

Povest. — Spisal Ognjeslav.

(Dalje.)

S temi besedami odhiti klepetulja urnih beder dalje neopazivši, da se je Katarina vsa bleda sesedla na stol.

„O usmiljeni Bog“, jekne britko in si zakrije obličje. „Pogledat sem šla sinoči že čez polnoči v kolarnico, pa Antona ni bilo doma.“

„Sedaj se mi jasni, zakaj ostaja v delavnici. Zapeljali so ga naprej v pijačo, v igro, v sramoto, in sedaj v tatvino. O Bog, kam še pride!“

„Grem h gospodu župniku, povem gospodu vse, prosim sveta in pomoči. O, meni ni več živeti, še znorim!“ Skrbno povije dete, se ogrne in odide brzih nog po vasi proti župnišču.

Sredi vasi sedi pred svojo prodajalno Italijan Pikolini, ka-deč iz dolge pipe.

„Kam pa tako hitro mati Antonovka? Kaj se vam je pa pripetilo, da ste tako razburjeni?“

„Ah, moj nebeški Oče, najmlajšega stražnika so ustrelili nocoj tihotapci v hribih, in — oh moj Bog — Antona ni bilo doma vso noč. Grem h gospodu župniku, da mu potožim.“

„Gospod župnik sedaj mašuje ali pa spoveduje, stopite nekoliko k meni v sobo, vsaj sem tudi jaz že veliko hudega poskusil, tudi jaz vam lahko svetujem eno ali drugo.“

Katarina res gre za Italijanom v stanovanje. Utrujena sede na stol in toži, potrtega srca:

„Ta nesrečni Peharček in Lužar sta ga zapeljala najprej v pijačo, igranje, ponočevanje. Ob vse smo prišli. In sedaj, ko se ga je usmilil Podlipnik ter mu daje delo, sem bila zopet polna dobrega upanja v prihodnost. Pridno je pričel delati, ne pijančuje in ne igra več, a več večerov zadnje tedne ni prespal doma. Bog ve kot hodi po noči? Sem in tje se čuje o tihotapcih, o, če so ga zvalili ti tolovaji v svojo družbo, potem je zgubljen. Denarja ima več kot zasluzi, poštenim potom pridobiti ga ne more. Zla slutnja mi pravi, da je tako. O, ubogo dete, o jaz nesrečnica!“

„Potolazite se mati“, dé Italijan prijazno. „To so samo vaše domišljije. Anton je prav priden in delaven postal. Tudi jaz mu dam zaslužiti, in da si prihrani prej ko mogoče primerno denarja, kakor mi je povedal, da odide potem v Ameriko, pa po noči pri meni popravlja marsikaj, za vsako delo je pripraven. Tako je in nič drugače.“

V tem trenutku se začuje iz sosednje sobe nekam čuden glas, pol človeškemu, pol živalskemu podoben.

Plaho poslušne Katarina ter vpraša: „Za božjo voljo, kaj pa je to?“

Vrata sosedne sobe se naenkrat odpró in med njimi stoji čudna postava človeške pohabljenosti. Zvite noge so nosile stisnjeno truplo z veliko grbo, debela, z razkuštranimi lasmi gosto obraščena glava se je čudno prilagala širokim plečam, zbegane oči, na pol odprta usta, so še povečale žalostno prikazen, in Katarina je začudeno vstala in stopila korak nazaj.

Pikolini pa zarenči osorno nad to žalostno prikaznijo: „nazaj v postelj in daj mir, če ne —!“

Deček čudno godrnaje zapre za seboj vrata, a še nadalje se čujejo žalni klici iz njegove sobe.

„Vidite Katarina“, zdihne globoko Pikolini, „tudi velika, zelo velika nadloga, ki mi jo je prenašati. Umrila mi je pred leti sestra, ki je služila v Aleksandriji, pustila mi je tega revnega, na pol bebastega, pohabljenega dečka, pri tem je pa silovit in hudoben. Mene se še boji, a drugim je skoro nevaren. Vsak ima svoje križe in težave. Zato se pa tudi vi potolazite, ne pripovedujte tega, kar ste sedaj meni, nikomur, niti gospodu župniku. S takim natolcevanjem, posebno od lastne žene, spravite svojega Antona lahko v velike neprijetnosti in morda celo v zapor.“

„In če se mi ne posreči dokazati svoje nedolžnosti, ga lahko na leta obsodijo v ječo. Naj je še potem tako nedolžen. Kolikokrat so že nedolžne obsodili in hudodelce izpustili. Kakor pravim, molčite o vsem, in nikomur več ne tožite o možu, če ga nočete storiti sama nesrečnega, in ga razglasiti za tihotapca.“

Katarina je uvidela, da ima Italijan prav, zahvalila se mu je za dober opomin in svét, a mirno in potolaženo ni bilo njeno srce, in žalostna se je napotila proti domu.

Pikolini zre čudnim pogledom za ubogo Katarino, in ravno ko prižiga pipo, ga pozdravi od nasprotne strani prihajajoč vodja obmejnih stražnikov Miranovič.

„Bog daj dobro jutro!“ odvrne Pikolini, ter mu prijateljski poda roko. Je li resnica, kar sem čul, da ste nocoj imeli veliko nesrečo?“

„Žali Bog, da je le prebritka resnica!“ Ti lopovi so ustrelili najmlajšega naših. Stoprv je bil dva meseca v službi.

„O, kako je pa bilo, in kje?“

(Dalje sledi.)

Dopisi.

Iz Novega mesta. — Pomanjkanje in draginja stanovanj v Novem mestu. — Kakor je Novomeščanom še gotovo v živem spominu, je mislila vlada svoje dni resno na to, da bi vsled pomanjkanja stanovanj za uradnike prestavila okrožno sodišče iz Novega mesta v Ljubljano ali sploh v kak večji kraj. Tedaj je bila občina prisiljena sezidati mestno hišo za uradniška stanovanja za primerne cene. Gotovo je ta korak vse hvale vreden. Toda pri oddaji stanovanj se bi moralo gledati pred vsem zares le na uradniške družine, ne pa oddajati jih najvišjemu ponudniku, kakor na javni dražbi. Zraven pa zvišajo neprimerno visoko najemnino vsaki novi stranki, ravnaoč se po drugih novomeških gospodarjih. A ravno občinski svét bi bil v to poklican, da bi dajal drugim gospodarjem dober zgled, ter tako vsaj malo uravnal cene stanovanj. Kajti, če bodo cene tako rastle, kmalu ne bomo več zaostali za cesarskim Dunajem. V Ljubljani so stanovanja itak že cenejša, kakor pri nas. Poznamo nekega gospodarja iz Ljubljane, ki je v teku enega leta kar dvakrat poskočil z najemnino v svoji hiši v Novem mestu, medtem ko popravilo stanovanja blagohotno pripušča stranki sami. Ob enem bi pa najraje imel samo stranke brez otrok, četudi je sam dovolj oblagodarjen z lepim številom otrok. — Pri takšnem splošnem pomanjkanju stanovanj pa je tedaj novodošli ali za Novo mesto na novo imenovan uradnik prisiljen vzeti prvo prosto stanovanje, pa naj mu gospodar stavlja še tako pretirane pogoje, seveda, če se sploh kakšno stanovanje dobi. — Recimo, da je kak uradnik iz Ljubljane pomaknjen v višji razred, ob enem pa prestavljen v Novo mesto, kaj mu pomaga povišanje, če pa tukaj stanovanja ali sploh ne dobi, ali pa mora tretjino svoje plače odrajtati za stanovanje. Govori se, da se je ravno vsled stanovanjske bede neki višji uradnik pred kratkim branil iti v Novo mesto in eden da je sploh premestitev odklonil.

Seveda izvé o tem dejstvu vlada in če ona to upošteva, potem kaj lahko nekega lepega dne dočakamo, da nam, recimo, okrožno sodišče odvzame in bi osrečila z njim morda celo Kočevje. In resnica je, da bi bili Kočevjarji pripravljene v takšnem ugodnem slučaju uradnikom sezidati cele palače. Kakšne posledice bi to

imelo za Novomesto in vso Dolenjsko, si lahko odgovarja vsak zaveden Novomeščan.

Prav isto pomanjkanje stanovanj čutijo pa ne samo uradniki in najemniki večjih stanovanj, temveč sploh vsi sloji prebivalstva. Vsaj ni ne srednjih in ne manjših stanovanj v našem mestu. — Razume se, da je pomanjkanje in draginja stanovanj za razvoj Novega mesta dalekosežnega zelo škodljivega pomena in da so takšne razmere najmanj ugodne v prilog prepotrebni tujskemu prometu. In če kaj spada pod področje umnega občinskega gospodarstva v Novem mestu, je gotovo najprvo in poglavitno nujno saniranje stanovanjskih draginjskih razmer.

Bučka. Računski zaključek hranilnice in posojilnice na Bučki izkazuje za V. upravno leto 1911 prejemkov K 85.701.32, izdatkov K 81.161.40. Posojila so znašala koncem leta K 125.343.83, hranilne vloge K 58.911.89. Rezervni zaklad je narasel na znesek K 4124.72. V preteklem upravnem letu je prejela hranilnih vlog K 14.578.97, izplačala K 40.516.94. Posojil se je vrnilo K 54.735.64, dalo K 32.860. Akoravno se je imela hranilnica boriti z neugodnimi denarnimi razmerami, dosegla je vendar v letu 1911 čistega dobička K 655.90. Število članov je znašalo v začetku leta 295, koncem leta 292. Obrestna mera za hranilne vloge je $4\frac{1}{2}\%$, za posojila 6% . Okoliš obsega župnije Bučka, Skocijan, Raka, Studenec. Urađuje se praviloma vsako nedeljo od 8.—12. ure dopoldne v posojilnični pisarni h. št. 13. Iz gornjih podatkov je razvidno, da posojilnica pod načelstvom g. prof. J. Komljanca lepo napreduje.

Iz Adlesič 20. jun. V zadnjem dopisu v št. 10. „Dol. Nov.“ sem omenil, kako slabo je kazal pri nas takrat krompir in da ga veliko ni odgnalo. Bile so nekatere njive res skoraj na pol ali pa še bolj prazne, tako slabo je odgnal krompir. Toda od tistega časa se je krompir lepo popravil in je večinoma tudi drugi odgnal, o katerem smo mislili, da ga sploh ne bo iz zemlje. A sadja pa ne bo pri nas prav nič. Zgodnje je pozeblo, a mislili smo, da nam vsaj pozneje ostane, ki je po mrazu lepo cvetelo in obetalo sad. Toda tudi tega ne bo nič, ker se je vse osulo. — Na strneh, ki so letos vsled ugodne zime prav lepo pokazale in bujno zrastle, pa so naredili nalivi in viharji zadnjih dni, t. j. 9. t. m. popoldne, 13. po noči in 17. dopoldne, veliko škode. Vzlasti šenica je močno poglela. Na nekaterih njivah leži polovica, ali celo dve tretjini in se ne bo vzdignila, kakor kaže do zdaj. Tudi lan — ozimec, ki je letos tudi lep, je precej trpel od viharjev. Ječmen pa je večinoma močno snetljiv. Vihar pa je napravil občutljivo škodo tudi po vinogradih, kjer niso o pravem času vezali, ker je polomil dokaj mladja.

Iz Italije. Vreme v Neaplju žalibog ni bilo ugodno; vendar smo si ogledali najznamenitejše stvari, kakor: prekrasni park, v katerem se nahaja akvarij, najlepši celega sveta. V njem se vidi najnenavadnejše živali, kako živé na dnu morja. Ogledala krasni muzej, ki nad njim stanujejo oo. Kartuzijani. Raz strehe smo gledali Neapol, morje, Vezuv in okolico krasno. Tudi so prijazni Kartuzijani postregli z chatres-om, ter napisali razglednico v pozdrav našim v Pleterje. — Za slabo vreme v Neaplju naju je nekoliko oškodovalo lepo vreme v Genovi, v največjem italijanskem pristanišču. Videla sva lepi spominek Krištof Kolumba, ki je Ameriko najdel. Peljala sva se z železnico na visok hrib, odkoder sva videla prekrasno mesto. Krasne rastline, kakoršnih nisva videla nikjer, krasé vrtove in parke. Kaj lepo je bilo videti drevesa, polna limon. Genova je snažno mesto, sezidano na obrežju in na obronkih bližnjih gora. Odlikuje se po svetovnoznanem pokopališču. Lepe spominke na pokopališču sva videla, in mislim, da so najlepši iz vse Italije. Obilo ptujcev je v tem mestu, in več jih gre odtod v Monte Carlo igrat za visok denar. Vožnja iz Genove v Turin ni posebno zanimiva, pač pa mesto Turin samo. Najprvo sva ga šla gledat na kapucinski grič, na katerega nas je vzdignila tudi železnica. Hiše so zidane po vrstah, kakor bi jih začrtal s črtalnikom. Sredi mesta se vzdiguje velik stolp, narejen nalašč zaradi razgleda. Veličastno se vzdigujejo v daljni okolici Turina francoske, italijanske in švicarske Alpe. — Ne dolgo na to smo bili že v Milanu, v največjem mestu Italije; v zadnjih letih je prekosilo po številu prebivalcev Rim in Neapelj. Mesto nima nič italijanskega značaja, temveč je popolnoma moderno. Sredi mesta se vzdiguje visoko nad vsa druga poslopja veličastna milanska stolna cerkev v gotskem slogu. Z njene strehe je najlepši razgled po mestu; še le na strehi cerkve se vidi, kako velika je ta stavba; kipí na raznih stolpičih, ki se vidijo od spodaj majhni, so tu nadnaravno veliki. V bližini stolnice se nahaja velikanska hiša „Galerija Viktorja Emanuela“. V tej hiši so najlepše prodajalne, gostilne in kavarne. Na tisoče ljudi se sprehaja po njenih hodnikih zvečer. V Milanu sva šla tudi v znamenito gledališče

„Scala“; 3600 ljudi ima v njem prostora. Igrali so rusko opero „Ivan Grozni“. Dasi sva plačala za vsako vstopnico 4 lire, vendar sva sedela v šestem nadstropju, odkoder naju je bilo kar strah pogledati doli v globočino. V orkestru, ki je igral naravnost divno-lepo, je sedelo 120 muzikov, na odru pa je nastopilo kakih 400 ljudi in 10 konj. Bil je najlepši muzikalični užitek, kar sva jih imela v Italiji. Za Milanom je prišla na vrsto starodavna Verona, ki ima vse polno ostankov iz rimskih in poznejših časov, tako dve gledališči iz rimskih časov, več vrat itd. Zanimivo je slišati, da čuvajo te spomenike veterani, ki so bili še nekaj avstrijski vojaki in govoré popolnoma nemški. Verona leži že ob avstrijski meji, zato se vidi povsod polno vojaštva in topov. — Zadnje mesto, ki sva si ga ogledala natančneje, so bile Benetke. Kakor je prekrasen trg sv. Marka in njegova okolica, tako umazane so Benetke v stranskih ulicah in kanalih. Vse razpada, ker ljudstvo nima pravih dohodkov, temveč živi samo od tujcev. Izmed stavb je najbolj zanimiva doževa palača in cerkev sv. Marka, dalje pa tudi razni muzeji in zbirke slik itd. Na otoku Lido pri Benetkah je vse polno hotelov, vil in kopališč, kajti tu je največje italijansko kopališče, seveda sedaj še prazno, po leti pa tu kar mrgoli ljudi, ki se zabavajo v morskih kopelih. — Po ogledovanju Benetk smo se poslovili od prelepe Italije, ki nudi človeku toliko užitka glede naravne lepote, glede umetnin in glede zgodovinskih spominov. Ni čuda, da jo poseča vsako leto na tisoče in tisoče tujcev iz celega sveta. Edino kar pokvarja ves užitek, je velika draginja po gostilnah ter mnogoštevilni berači in prodajalci razglednic, ki nadlegujejo tujce na vseh voglih in pri vseh uhodih v cerkev in drugih znamenitostih. Do Cervignana smo se peljali še z italijanskim strojem, od tu dalje pa z avstrijskim, kar se je tudi takoj poznalo, kajti železnica od tu dalje je bila slabša nego italijanska, ker tam zelo hitro vozijo.

Kaj veseli smo bili, da zopet pridemo v našo ljubo kranjsko domovino; pa tudi sorodniki, kateri so dobili lepe spominke iz Rima in drugih italijanskih mest. Zelo so tudi domačini po spominkih povpraševali in vsako malenkost hvaležno sprejeli. — Kot kuriozum Vam naznamim še za sklep, da je srečno vrnivšemu se romarju koj prvi dan neznan uzmovič odnesel nove čevlje.

Domače in tuje novice.

Osebna vest. Cesar je tukajšnjega predsednika c. kr. okrožnega sodišča p. n. g. Fr. Trenza povodom njegove upokojitve odlikoval z naslovom dvornega svetnika. Kakor je častilna ta odlika, vendar ne odtehta splošnega obžalovanja radi prehitre izgube tako ljudomilega predsednika, rojaka dolenjskega.

Iz davčne službe. Predsedstvo c. kr. finančnega ravnateljstva za Kranjsko je premestilo davčnega upravitelja Alojzija Ipavica iz Radovljice v Novo mesto, davčnega asistenta Antona Pradiča iz Krškega v Črnomelj in uradnega slugo Matijo Pipa od davčnega urada v Litiji k davčnemu uradu v Kostanjevico.

Osebna vest. Dr. Milan Škerlj na Dunaju je imenovan za ministerijalnega tajnika v justičnem ministerstvu.

Duhovske vesti. Župnik v Beli cerkvi č. g. Anton Žnidaršič je dobil župnijo v Štangi. — Kaplan na Krki č. g. Martin Pečarič pa župnijo Podkraj na Vipavskem.

Vojaško. Naš odlični, na Zaplazu na Dolenjskem rojeni, sedaj v Ljubljani v pokoju bivajoči g. generalmajor Janez Lavrič plemeniti Zaplas je dobil naslov in značaj „feldmaršallajntanta“. Bog živi iz skromne hiše do „ekscelencije“ dospelega, svojemu materinemu jeziku zvestega in vrliga rojaka.

V gozdarski službi je pri tukajšnjem c. kr. okr. glavarstvu g. Ivan Urbas pomaknjen za gozdarskega inspekcijskega komisarja I. razreda.

Umrli je dne 23. junija t. l. v Žerjavini, župnija Brusnice, poštenjak stare korenine Janez Ambrožič, star 82 let. Bil je ves čas zvest pristaš S. L. S., naročnik Dol. Novic, do 40 let cerkveni ključar, istotako obč. odbornik, nad 30 let predsednik kr. š. sveta in krajni šolski nadzornik ter umen kmetovalec. Počivaj v miru, spoštovani starček!

Smrtna kosa. Dne 21. junija je v Jurkivasi pri Valtivasi umrla za pljučnico vrla slovenska žena gospa Marija Kramaršič, mati revizorja „Zadružne Zveze“ g. Kramaršiča. Velika množica faranov jo je v nedeljo spremila na župno pokopališče. N. p. v m!

Samomor na Sv. Gori. Svoj čas so listi poročali, da je hotel v Gorici neki neznan mož pri podružnici „ljubl. kreditne banke in pri „Montu“ dvigniti 6000 K na podlagi ponarejenih listin. Izdajal se je za župana občine Bate pod imenom Madon. A poizvedovanja so dognala, da je bil dotičnik bivši orožnik Prah,

doma iz Bučke na Dolenjskem. Priženil se je bil v Batah ter imel tudi krčmo. Preiskava se je uvedla proti njemu — a odtegnil se jej je s tem, da se je ustrelil na Sv. Gori.

Dekanijski shod Marijinih družb se je v nedeljo vršil v prijazni Prečni. Iz večine župnij novom. dekanata so se mladeniči pripeljali na ovenčanih in s trobojnicami okrašenih vozeh. Za svojimi zastavami so se z duhovščino na čelu podali v krasno ozaljšano cerkev, kjer jim je kanonik Žlogar v ognjeviti besedi opisal vojskovanje kršč. mladeniča. Po petih litanijah pa so se razvrstili pod lipo, ki se je ponašala s slovensko trobojnico in so pazno poslušali razne govornike, ki so jim pojasnovali potrebo izobrazbe, spolnovanje stanovskih dolžnosti itd. Posebno so bili zborovalci veseli, ko jih je pozdravil voditelj šentjernejske družbe ter jih povabil na veliko slavnost, ki se bo vršila v St. Jerneju na Veliko Mašo. S slava-klici na papeža in cesarja se je končal lepi shod. Po malem okrepčilu so čvrsti mladeniči zasedli vozove ter se zadovoljni vrnili na svoje domove.

Komisija za transversalno železnico Brežice-Novo Mesto je od 13. junija dalje ogledovala progo. Čuje se, da prevaguje trasa na levem bregu Krke od Belecerkve do novomeškega kolodvora. Županstva so zastopala svoje želje in zahteve. Tako se je županstvo občine Šmihel-Stopiče izreklo za progo ob desnem bregu, kar je zanj čisto naravno. Radi tega so liberalni listi napadli župana Zurca, česar mu noben pameten človek ne more zameriti. Sicer pa bo končno odločilo železnično in vojno ministerstvo.

Slovesnost 1. sv. obhajila sta imeli obe ljudski šoli na Alojzijevo. Deklice v kapiteljski cerkvi, bilo jih je 34, in dečki pri oo. Franciškanih 41 po številu. Tudi sorodniki so se obilno vdeležili te ginljive slavnosti.

Občni zbor ljudske knjižnice v Šmihelu se vrši dne 30. junija popoldne po litanijah s sledečim vspeedom: 1. Poročilo načelnika. 2. Poročilo tajnika. 3. Poročilo blagajnika. 4. Slučajnosti. K obilni udeležbi vabi odbor.

Mestna in meščanske garde godba bo v nedeljo 30. t. m. popoldne ob 2. uri sprejemala učence za godbo. Gg. mojstri in drugi se prosijo, da dečkom dovolijo se udeležiti vaj, ktere bodo vsak ponedeljek, sredo in petek od 6—8 ure zvečer. Na ta način se skuša pridobiti potrebni naraščaj za za mesto toli važno godbo.

Čuvajte se Krke! Dne 11. junija se je na perišču poleg mestnega kopališča igral učenec Slavko Mihelin. Na spolzlih deskah mu je spodrsnilo, da je padel v vodo. Pogumen deček Avsec nevarnost zapazivši skoči za njim ter z lastno nevarnostjo reši potapljajočega. — Naslednji dan je služkinja Katarina Rozman ondi prala. Nekaj perila jej pade v vodo, hoteč ga vjeti se prebrne sama na glavo v Krko. Navzoči so jej prihiteli na pomoč in jo rešili. A med tem se je odigral pri kopališču še bolj žalosten slučaj. Plavanja nevesči četrtošolec Anton Kaporc, doma iz Dobrnica, se je upal predaleč čez ograjeni prostor. Moči so ga zapustile, da je utonil. Ko so ga izvlekli iz vode, je prihitevši kandijski g. sekundarij mogel konstatirati le smrt. Dne 15. junija ga je cela gimnazija s profesorskim zborom spremila na pokopališče. Dijaški zbor je zapel žalostinke in med sprevedom pretresljivi „Miserere“. N. p. v m.!

Čez noč zamore obogateti, kdor kupi turško srečko v korist „Slovenski Straži“ in ž njo pri žrebanju dne 1. avgusta t. l. zadene glavni dobiček 400.000 frankov. Mesečni obrok znaša samo 4 krone 75 vin. Vsak naročnik dobi eno srečko v korist revnim otrokom z glavnim dobitkom v vrednosti 5000 kron zastonj. — Pojasnila daje za „Slov. Stražo“ g. Valentin Urbančič, Ljubljana.

Roparski napad je bil izvršen na „Vahti“ nad zidarjem Finkom iz Kandije, ko je šel na Radovico. Dva možka sta iz smrečevja planila nanj, strgala mu obleko, iskajoč denarja, ki ga pa ni imel seboj, in ko sta začula pokati bič in je napadeni začel klicati na pomoč, sta zbežala v temno noč.

Gospodarske drobtine.

— **Najboljši in najcenejši strelvod na kmetih.** Ako človek po plani Ogrski potuje, zapazi lahko, da je okrog poslopj tamošnjih posamezno ležečih kmetijskih dvorov povsod drevje laške topolice ali laške jagence zasajeno. To so tiste topolice ali jagence, katere kakor sveča ravno, visoko v zrak rasto. Botanično imenuje se take laške topolice tudi piramidne ali piramidinke, latinsko: *populus pyramidalis*. In ako se ogrske kmetovalce vpraša, zakaj da imajo okolo svojih gospodarskih poslopj tako drevje zasajeno, odgovoré: zato, ker so to naši najboljši strelvodi. — Resnica, po obili skušnji utrjena resnica je namreč, da ob hudi uri strela najrajši udari v tako drevje, da veliko rajši kakor pa v pravi,

na kaki strehi nahajajoči se strelvod. Da je temu istinito tako, dokazala je skušnja tudi že drugod. Zato zasajalo se je laške jagence v prejšnjih časih tudi pri nas po Dolenjskem kaj rado, to osobito okolo grajščinskih gospodarskih poslopj. Da se je pa to opustilo in da se dandanašnji pri nas že težko na laško topolico nameri, ima svoj vzrok v tem, ker so pred kakimi 15. leti zlo vse zaradi neke bolezni na listju posahnile. S posahnenjem drevja zginila je gotovo tudi dotična bolezen. In zato bi kazalo, da se to drevje zopet znova zasajati prične, to že celo okolo posamezno ležečih kmetijskih dvorov. Marsikateri, po strelji provzročeni požar, bi se s tem od gospodarskih poslopj odvrnil, in to po strelvodu, kateri prav nič ne stane. Zato bi bilo kaj pravo, ako bi se prihodno spomlad naši posestniki posamezno ležečih kmetij združili, ter si sajenice laške jagence iz krajev naročili, kjer jih že imajo, pa jih okolo poslopj posadili. —

— **Občni zbor živinorejske zadruga za novomeško okolico** bo v nedeljo 7. julija ob 10. dopoldne na vrtu g. župana Zurca v Kandiji. Na sporedu je: 1. Poročilo o delovanju. 2. Poročilo o računih. 3. Naprava pašnika za mlado goved. 4. Premovanje združnih plemenjakov in po teh dobljenega zaroda. 5. Drugi predlogi. 6. Nabiranje članov in podpisovanje pristopnic. — Vse naše združnike vabimo, da se občnega zbora gotovo udeležé, ker se imajo na tem zborovanju razpravljati važna vprašanja za nadaljni razvoj zadruga.

— **Premovanje združnih plemenjakov in njih zaroda.** Načelstvo živinorejske zadruga je v zadnji seji sklenilo, da se pospešujejo interesi zadruga tudi na ta način, da se priredi jeseni v Kandiji premovanje združnih plemenjakov in po njih dobljenega zaroda. K premovanju se imajo pripustiti le živali od članov zadruga. Ogled premovanja bo dovoljen vsakemu, premovale se bodo pa le živali od združnikov. Taka premovanja se imajo tudi zanaprej prirejati, da se tem potom zbuja potrebna zmisel za združno delovanje na polju naše domače živinoreje.

— **Pašnik za mlado goved.** Kmetijska šola na Grmu je napravila letos pašnik na Gričih pred gradom. Ta pašnik je namenjen za mlado goved, ki jo redi šola v večjem številu kakor prej. Nujno potrebno bi bilo, da bi se napravil tudi za okoliš živinorejske zadruga tak pašnik, na katerega bi lahko združniki dajali svojo mlado goved. Na ta način bi se reja združnikom izdatno olajšala in lahko bi se storilo za povzdigo domače reje več kakor na vsak drug način. Kolikor vemo, se načelstvo zadruga trudi dobiti tak pašnik, samo da se kažejo povsod težke ovire.

— **Oddaja umetnih gnojil za ajdo.** Naročena umetna gnojila se oddajajo v ponedeljek v skladišču kmetijske podružnice na kolodvoru. Oddajajo se seveda le proti pravočasnemu naročilu, ki ga je zaarati. Cena superfosfata za člane 7:30 K in za nečlane 7:50 K za 100 kg.

— **Grašica med žitom.** Letos je vse polno grašice med žitom. Zakaj? Zato, ker se seme premalo čisti. Po pšenici je tudi dosti ljulike.

Raznoterosti.

* **Kar je resnično dobro**, poznavavci priznavajo in kako sodijo praktični zdravniki o Fellerjevem fluidu z znamko „Elsafluid“, dokazuje naslednje pismo: „Zahvaljujem se Vam najtopleje za Fellerjev fluid z znamko „Elsa“, kateri prepat se je pri vseh od trganja izhajajočih bolečinah izkazal izbornega. Priporočam Fellerjev fluid, kjer je potreba, najtopleje in Vas prosim, da mi pošljete za mojo lastno rabo še, znesek za to Vam pošljem. Dr. M. David, mestni zdravnik v Sieniavi pri Jaroslavu, Galicija.“ Pravi Fellerjev fluid se naroča: 12 majhnih, 6 dvojnih ali 2 špeciální steklenici za 5 kron poštne prosto pri E. V. Fellerju v Stubici, Elsaplatz št. 287 (Hrvatsko).

Loterijske številke.

TRST,	15. junija	55	25	59	13	63
GRADEC,	22. junija	56	61	60	21	83

Pri 6. žrebanju delnic delniškega društva „I. Narodni dom“ v Rudolfovem

so se 18. t. m. izžrebale sledeče delnice, fol. 10, 20, 25, 28, 35, 39, 73, 74, 84, 98, 116, 118, 119, 157, 159, 161, 169, 171, 182, 199.

Vabilo na I. redni občni zbor Hranilnice in posojilnice v Vavtvasi

ki se bo vršil 30. junija ob 3. uri popoldne v „stari šoli“.

Ako ta občni zbor ne bi bil sklepčen, se vrši pol ure poznej drugi občni zbor, ki je sklepčen brez ozira na število udeležencev.

187

Načelstvo.

Išče se varščine (kavcije) zmožni najemnik za graščinsko gostilno in kantino

na postaji Birčna vas belokranjske železnice. Več pove oskrbnništvo graščine Ruperčvrh pri Rudolfovem. 140-0-1

Dražbeni oklic.

E 297/12

9

Dne 12. julija 1912 dopoldne ob 10. uri bo pri spodaj oznamljeni sodnji, v izbi št. 8, dražba zemljišča vl. št. 42 kat. občine Družinskavas, obstoječega iz hiše s svinjakom, hlevom, šupo, kozolcem in podom ter 1 vrata, 3 njiv in 2 gozdov s pritliklino vred, ki sestoji iz 3 kóp škope, 1 hrastovega čebra za kiselno in 1 škrinje za žito.

Nepremičnini, ki jo je prodati na dražbi, je določena vrednost na 4188 K 94 h, pritliklinam na 33 K.

Najmanjši ponudek znaša 2814 K 62 h; pod tem zneskom se ne prodaje. Dražbene pogoje in listine, ki se tičejo nepremičnin, smejo tisti, ki želé kupiti, pregledati pri spodaj oznamljeni sodnji, v izbi št. 5 med opravljenimi urami.

C. kr. okrajno sodišče Rudolfovo, oddelek II.,
dne 21. maja 1912.

138

Zahvala.

Ob bridki izgubi naše preljube, dobre in nepozabne soproge, mamice, oziroma sestre in tete, gospe

Ane Čížmek roj. Stadler

se tem potom prav iskreno zahvaljujemo vsem, ki so nam na kakršenkoli način lajšali veliko žalost.

Posebno se zahvaljujemo vsem blagim darovalcem krasnih vencev ter vsem udeležencem pogreba.

Vsem skupaj in vsakemu posebej: Bog plačaj!

ŽABJAVAS-NOVOMESTO, 9. junija 1912.

Žalujoči rodbini
Čížmek - Stadler.

Zahvala.

134

Za mnogobrojne dokaze sočutja ob izgubi iskreno-ljubljenega sina, oziroma brata

Anton Koporc-a,

dijaka IV. gimn. razr.

dalje za častno spremstvo ob pogrebu ter za lepe darovane vence izrekamo najiskrenejšo zahvalo.

Rodbina: Koporc.

Posestvo na prodaj.

Proda se ná Toplicah pri Novem mestu hiša št. 49, vrt ter vse zemljišče. Hiša je pripravna za vsako obrt. Kupec si naj ogleda. Cena se poizve pri upravništvu Dol. Novic. — Ignacij Derganc, posestnik. 139-2-1

Razglas.

V I. razred novomeške gimnazije se bodo vpisovali novi učenci za šolsko leto 1912/13

v petek 5. julija od 9. do 12. ure dopoldne.

Sprejemni izpiti se začnó 6. julija ob 8. uri zjutraj.

C. kr. gimn. ravnateljstvo.

Rudolfovo 17. junija 1912.

133

MOJA STARA

38-24-10

skušnja je in ostane, da je za odstranitev pég, kakor tudi v dosego in ohranitev nežne in mehke kože ter bele polti najboljšo sredstvo svetovno-znano milo „Steckenpferd-Lilienmilchseife“ znamke Steckenpferd tvrdke Bergmann & Co., Tetschen a/E. Komad po 80 h se dobi v vseh lekarnah, drožerijah, prodajalnah parfümov in vseh v to stroko spadajočih trgovinah. — Istotako se priporoča Bergmannova lilijina krema „Manera“ kot izborna sredstvo za ohranitev nežnih, belih, ženskih rok; lonček po 70 h se dobi v vseh trgovinah.

Naznanilo. Zastop vzajemno zavarovalne banke „Slavija“ v Pragi nahaja se sedaj v hiši štev. 180 v Novem mestu, sv. Jurija ulica, nekdanj Brunnerjeva gostilna.

Novomesto, dne 24. junija 1912.

141

Fran Perko, zastopnik vzaj. zav. banke „Slavija“.

Naznanilo in priporočilo.

Uljudno podpisana naznanjava, da sva prevzela

Ignac Košakovo nekdanj Brunner-jevo

gostilno

kjer bodeva točila dobra dolénjska vina in pivo ter imela vedno mrzla in gorka jedila po zmernih cenah in točni postrežbi pripravljena.

Kegljišče je še oddati društvom nekaj večerov.

Priporočava se za mnogobrojen obisk — z velespoštovanjem

142-3-1

Neža Perko — Fran Perko.

Proda se lepo posestvo v Cerkljah

obstoječe iz hiše, raznih gospodarskih poslopij in nekaj zemljiške posesti. Leži ob cesti in v bližini župne cerkve. Pojasnila daje Janez Račič v Cerkljah, h. št. 32, pošta: Krška vas, Dolenjsko.

Ivan Kuntara : tapetnik in dekoratnik :
v Šmihelu pri Rudolfovem

se priporoča slavnemu občinstvu in gg. graščakom okolice v izvršitev vsakovrstnega v stroko spadajočega dela in sobnega tapetovanja. — Za naročilo zadostuje dopisnica. 132-13-1

Priporočá se Vam!

Kdor potrebuje železnino, traverze, cement ter zanesljive češke stroje, slamoreznice, čistilnike (pajkelne), mlatilnice in gepelje, naj se obrne na tvrdko

Butara Anton,

131-0-1

Novo mesto, Glavni trg (zraven Božiča).

Nizke cene!

Postrežba točna!

Otrokom najboljše!

To je in ostane:

Kathreinerjeva

Kneippova

sladna kava.

Kathreinerjeva krepi male in povzročuje, da mleko prija, kjer bi se samo upiralo.

Kathreinerjeva prinese srečo v hišo

Milijoni **Kašalj** hripavost, katar, zasli-
zdravijo - - - ženje, dušljivi in oslov-
ski kašelj

s Kaiserjevimi prsnimi karamelami „s tremi smrekami“.

6050 notarsko poverjenih izpričeval od zdravnikov in pri-
vatnih oseb dokazuje gotov uspeh. - - -

Bonbončki jako dobro prijajo in so ugodnega okusa.

Paket 20 in 40 vinarjev, ovojček 60 vinarjev, se dobiva
pri lekarnarjih: 1-20-17

Karl Andrijanič in J. Bergmann v Rudolfovem.

Oskrbništvo Ruperčvrh naznanja, da je
do preklica **znižalo ceno za seno**
na 6 kron za 100 kg. 127-0-2

Ena velika in ena manjša
meblovana soba na glavnem trgu
v Novem mestu — se takoj odda, vsako s posebnim vhom.
Oddajo se tudi obe skupaj. Več se izve v hiši št. 85. 129-2-2

Lepo posestvo na prodaj.

Tik okrajne ceste blizu lepega trga na Spodnjem
Štajerskem; lepi svet, pripraven prostor za kakega roko-
delca ali tudi za malo trgovino; lepo dvoje poslopje, lepe
njive, travniki in gozd. Cena 6000 kron.

Več se izve pri upravnistvu.

111-5-4

Tu Vam nudimo izvrstni Fellerjev rast-
linski fluid takoimenovani „Elza fluid“, o ka-
terem smo prepričani, da ublažuje bolečine,
krepi in zdravi kite, žile in ude ter preganja
vnetje. Isto učinkuje pomirujoče proti revmi,
nervoznosti, bolenju, glavobolu in zobobolu,
proti bolečinam v vratu, v križu in je iz-
vrstno sredstvo proti migreni; okrepuje
oči — sploh zavaruje proti posledicam pre-
hlajenja, kakor kašlju, hripavosti, nahodu
itd. — Pristno le z imenom „Feller“ na
steklenici. 12 malih, ali 6 velikih, ali 2 spe-
cialnih steklenic franko K 5.—, 24 malih,
ali 12 velikih, ali 4 specialnih K 8-60, in
48 malih ali 24 velikih ali 8 specialnih
K 16.— poštne prosto.

Konečno naznanjamo, da se poslužuje
tisoče ljudi z uspehom Fellerjevih od-
vajajočih rabarbara — in „Elza pil“ proti
bolečinam v želodcu, krču, in proti po-
manjkanju teka, gorečici, bruhanju, sla-
bostim, kolcanju, napetosti, zabasanosti
ter proti motenju prebavanja. Šest škat-
ljic K 4.— franko.

Varujte se ponarejanja! Kdor želi pravi
Fellerjev fluid in prave pile, naj naslovi
svoje naročilo na

E. V. Feller, dvorni lekarnar v Stubici
Elsaplatz št. 287 (Hrvaško).

44-10-7

„NUISOL“

38-10-6

tvrdke Bergmann & Co., Tetschen a/E. je in ostane, slej ko prej, ne-
dosegljiv v presenetljivo naravnem barvanju las in brade. — Dobi
se v barvah: blond, rjavno in črno, a steklenica 2-50 K v vseh lekarnah,
drožerijah, prodajalnah parfumov in brivnicah.

Poslano!

Preteklo leto napravili smo v Zg. Brnik-u pri Kranju vodovod
v obsegu približno 1500 metrov. Cevi in potrebni material do-
bavila nam je po nizkih cenah občeznana tvrdka in edini založnik
svetovnih kosilnih strojev „Deering“

Fr. Stupica v Ljubljani.

Čutimo se torej dolžni izraziti omenjeni tvrdki tem potom
za točno in kulantno postrežbo vse priznanje.

Obenem pa priporočamo vsem onim, ki nameravajo napraviti
vodovode ali nabaviti karkoli v železniško stroko spadajočega,
da se obrnejo zaupno na označeno tvrdko.

Zg. Brnik pri Kranju, dne 3. svečana 1912.

70-7-7

Zorman in drugi.

Oglas.

136-3-1

Srečke v korist „Slovenski Straži“

prinesó obmejnim Slovincem pomoč, naročnikom v srečnem
slučaju bogastvo. Nihče naj ne zamudi

➡ žrebanja turških srečk dne 1. avgusta t. l.
pri katerem bo vzdignjen glavni dobitok

čistih **400.000 zlatih frankov.**

Vsak naročnik dobi eno srečko v korist revnim otrokom
z glavnim dobitkom v vrednosti 5000 kron zastonj.
Pojasnila daje za „Slov. Stražo“ g. Valentin Urbančič, Ljubljana.

Škupa po 10 kron kopa

➡ se dobi pri Janez Dularju v Cegelnici pri
Novem mestu.

130

Popolnoma varno naložen denar Hranilnica in posojilnica za Kandijo in okolico

reg. zadruga z neomejeno zavezo

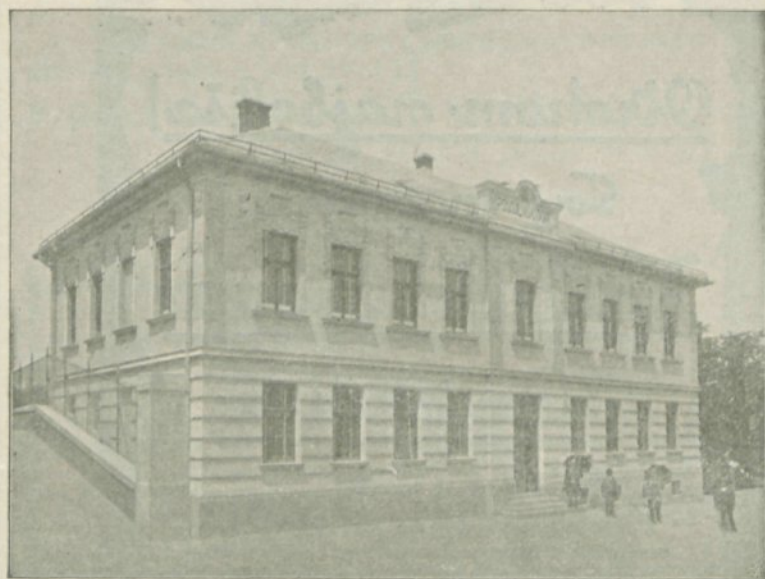
v lastnem domu v Kandiji

sprejema hranilne vloge od vsacega, če je njen ud ali ne, ter obrestuje po

  $4\frac{3}{4}\%$ 5-0-11

na leto brez odbitka rentnega davka, katerega sama iz svojega plačuje.

Za hranilne vloge kakor za vse posojilnične obveznosti — jamči poleg rezervnega zaklada in deležev čez 2200 zadržnikov z vsem svojim premoženjem. Iz tega se razvidi, da malokateri denarni zavod nudi tolike varnosti kakor kandijanska hranilnica.

Parna opekarna v Zalogu - Breitenau

naznanja, da je obče priljubljena, sedaj žgana

 zarezana

in stavbena opeka

v veliki množini na razpolago in se zámore takoj dobiti. Cena najnižja, kakovost izborna.

Naročuje se lahko po dopisnici. 46-0-8

Za prihodnje šolsko leto se sprejmejo deklice na stanovanje in hrano.

Sobe so svetle in zračne. Hrana zdrava in tečna. Nadzorstvo skrbno. Mesečnina 50 kron.

Hed. Pehani, ravnateljeva soproga

125-3-2

Ljubljana, Gorupove ulice št. 3/1.

KEIL-ov LAK

najboljši lak za tla iz mehkega lesa.

Keil-ova bela prevlaka (glazura) za umivalne mize 90 vin.
Keil-ova pasta za čevlje po 30 vin.
Keil-ov lak za zlatenje okvirjev 40 vin.

Keil-ovo leščilo za pôde 90 vin.
Keil-ov lak za klobuke v različnih barvah,

ima vedno v zalogi trdka:

J. PICEK, Novo mesto.

Črnomelj: Anton Zurec.
Idrija: Val. Lapajne.
Kamnik: Ed. Hajek.
Kočevje: Franz Loy.
Kranj: Franc Dolenc.

Ljubljana: Leskovic & Meden.
Škofja Loka: M. Žigon.
Zagorje: Rih. E. Mihelčič.
Radovljica: Oto Homan.

85-6-5

: Edino pristno domače žganje! :
Slivovka, Brinjevec, Grenčica, Planinski
-- liker, Višnjevec ter dobro znani --

„Carski hruškovec“
se dobi v trgovini „M. Seidl nasl.“

BRATA KOBÉ

- kjer prodajajo tudi v vsaki množini -

 „najbolj zanesljiva semena“

kakor: krmilno peso, repo, korenje, raznovrstne trave, čebulček, ter zanesljivo

-- „kranjsko in nemško deteljo“. --

Restavracija pri „Kroni“ na Baniji, Karlovec.

Priporoča svoje izvrstno vedno sveže pivo, ter izvrstna domača vina. Dobro znana in izvrstno urejena kuhinja ima vedno na razpolago najtečnejša topla in mrzla jedila.

Udobno urejene sobe za spanje po najugodnejših cenah. Restavracija oddaljena je pet minut hoda od kolodvora ter vsled tega najbližje sestajališče tujcev in potnikov, posebno za izselnike v Ameriko.

Po letu udoben hladen vrt z lepo urejenim kegljiščem. Prostrane shrambe za vozove in hlevi za konje, kar je posebno prikladno za one, ki potujejo z vozom.

123-3-2

Ivan Salzer, restavrater.